

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук

МАУП

Кафедра філософії та суспільних дисциплін

Затверджую:
Директор ННІПСН

Яна РАСВІСЬКА
"31" серпня 2026 р.

Схвалено на засіданні кафедри
філософії та суспільних дисциплін
Протокол № 1 від 31.08 2026 р.
Завідувач кафедри

Тамара НИЧ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І ЕТИКА
НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ»**

Спеціальності:	051 Економіка
Освітнього рівня:	третій (освітньо-науковий)
Освітньої програми:	Економіка
Спеціалізації:	_____

Київ МАУП 2026

Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Мелков Юрій Олександрович, доктор філософських наук, старший дослідник, професор кафедри філософії та суспільних дисциплін

Викладач:

Мелков Юрій Олександрович, доктор філософських наук, старший дослідник, професор кафедри філософії та суспільних дисциплін

Силябус розглянуто на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін

Протокол № __ від _____ 2026 р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Методологія педагогічної діяльності і етика наукового дослідження
Шифр(и) та назва(ви) спеціальності(стей)	051 Економіка
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова
Кількість кредитів і годин	3 кредити / 90 год. Лекції: 12 год. Семінарські заняття: 24 год. Самостійна робота: 54 год.
Терміни вивчення дисципліни	1 семестр
Вид підсумкового контролю	Екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

<i>Мєлков Юрій Олександрович</i>	
Науковий ступінь	Доктор філософських наук
Вчене звання	Старший дослідник
Посада	Професор кафедри філософії та суспільних дисциплін
Дисципліни, які викладає НПП	Методологія наукових досліджень та академічна доброчесність; Філософія (для аспірантів); Методологія і логіка наукового дослідження; Теорія пізнання
Напрями наукових досліджень	Філософія науки, філософія освіти, філософія гуманізму, філософія демократії
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	ORCID: https://orcid.org/0000-0002-8186-0357 Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=LQGHb-wAAAAJ Інші: http://irbis-nbuv.gov.ua/ASUA/0009383 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57224948590 https://www.webofscience.com/wos/author/rid/AAC-6093-2019
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	uka7777@gmail.com
Контактний телефон	+38-068-351-09-73
Телефон кафедри	
Портфоліо викладача на сайті кафедри / Інституту / Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/imvsn/kafedra-filosofii-ta-suspilnih-disciplin/melkov.html

Анотація курсу: Дисципліна нормативної підготовки «Методологія педагогічної діяльності і етика наукового дослідження» виступає як один із перших предметів вивчення для аспірантів, які готуються до написання та захисту дисертації з усіх галузей наукових знань, а згодом і до викладання у вищій школі. Даний курс закликаний надати молодим науковцям методологічну базу для самостійної дослідницької та педагогічної роботи, сформувати науковий світогляд і поєднати широке філософське знання зі знанням своєї дисципліни через таку ланку, як методологія, логіка та організація наукового дослідження, а також філософія та методологія освітньої діяльності.

Предметом вивчення дисципліни є філософське та аксіологічне осмислення предмету та сутності науки як особливої форми освоєння людиною світу, що її оточує; історичний розвиток уявлень про науку й освіту та про методологію наукового дослідження та педагогічної діяльності; етичні засади організації та проведення наукових досліджень; логічна послідовність структурних етапів науково-дослідної роботи, від формулювання проблеми та пошуку необхідної інформації до організації та оформлення результатів проведеного дослідження; особливості функціонування науки як соціального інституту; наявні норми та вимоги щодо дотримання принципів академічної доброчесності; специфіка викладання наукових дисциплін у закладах вищої освіти за умов відкритої науки та поширення інформаційних технологій.

Мета курсу: відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» та положень «Програми забезпечення якості освіти у ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна академія управління персоналом», сприяти розвитку системного наукового світогляду та наукової етики аспірантів шляхом поглиблення розуміння засобів та методів логічного мислення стосовно основних етапів організації та здійснення наукового дослідження і викладання наукових дисциплін у вищій школі.

Завдання навчальної дисципліни:

- закріпити розуміння аспірантами особливостей феномена науки, її філософських і методологічних засад, динаміки розвитку типів наукової раціональності;
- зміцнити в аспірантів культуру наукового пошуку та раціонального обґрунтування, сприяти практичній реалізації вміння відрізнити достовірне наукове знання від недостовірного;
- забезпечити опанування аспірантами різноманітним методом сучасної педагогічної діяльності;
- сприяти засвоєнню аспірантами норм академічної доброчесності та принципів наукового етосу;
- навчити аспірантів організовувати процес викладання наукових дисциплін у вищій школі.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни: Вивчення навчальної дисципліни «Методологія педагогічної діяльності і етика наукового дослідження» базується на знаннях та вміннях, отриманих здобувачами освіти при вивченні таких дисциплін, як-от: «Філософія», «Логіка», «Основи академічного письма». В подальшому знання та уміння, отримані аспірантами у процесі вивчення навчальної дисципліни, сприятимуть успішному вивченню здобувачами вищої освіти низки інших навчальних дисциплін, пов'язаних з більш вузькою методологією досліджень у галузі економічної науки.

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність ідентифікувати та розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, проводити оригінальні наукові дослідження в економічній сфері на міжнародному та національному рівнях.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК5. Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК02. Здатність усно та письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовою. СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти. СК08. Вміння планувати, проводити та презентувати наукові дослідження, готувати результати наукових робіт до оприлюднення.
Результати навчання (РН)	РН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації. РН07. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

	PH10. Знати та володіти основними напрямками і принципами, методами та формами застосування педагогічних технологій у ВНЗ. Знати фактори, що сприяють впровадженню нових педагогічних технологій, традиційних та нестандартних форм навчання, дидактичні засади сучасної вищої освіти, інноваційні підходи до організації освітнього процесу у вищій школі, дидактичні умови формування індивідуально-особистісного стилю пізнавальної діяльності студентів ЗВО, сучасні технології навчання у вищій школі.
--	---

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	Кількість годин			
		лек.	сем.	сам	Методи навчання
Змістовний модуль 1. Філософія науки та філософія освіти					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; діалог, синтез думок; мозковий штурм; відпрацювання навичок; опрацювання дискусійних питань); інноваційні методи навчання (компетентнісний; проєктно-дослідницький); кейс-метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та
Тема 1.	Наука, знання, інформація. Принципи та ідеали наукового пізнання	2	4	9	
Тема 2.	Освіта як філософська проблема. Моделі університету	2	4	9	
Змістовний модуль 2. Методологічні засади наукового дослідження та педагогічної діяльності					
Тема 3.	Загальнонаукові методи та структура наукового дослідження	2	4	9	
Тема 4.	Методика педагогічної діяльності у вищій школі	2	4	9	
Змістовний модуль 3. Етика наукового дослідження					
Тема 5.	Наука як соціальний інститут. Етос науки	2	4	9	
Тема 6.	Феномен академічної доброчесності та відкрита наука	2	4	9	

					самооцінки; оцінювання кейс-завдань.
Всього:		12	24	54	
Форма контролю: екзамен					

Самостійна робота аспірантів.

Під час вивчення курсу виконуються *2 самостійні роботи*.

Самостійна робота 1 (змістовий модуль 2). Обравши тему з дисципліни за вибором (бажано – близької до теми дисертаційної роботи), розробити за нею навчальний модуль: презентацію лекції, план семінарського заняття, практичне завдання, короткий тест, список рекомендованої літератури.

Самостійна робота 2 (змістовий модуль 3). Прочитати, законспектувати та опрацювати книгу У. Еко «Як написати дипломну роботу».

Критерії оцінювання:

- змістовність роботи, її адекватність тексту та завданням – 10 балів;
- грамотність оформлення, відповідність стилю наукового мовлення – 5 балів.

Максимальний загальний результат: 5 балів за кожний модуль.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, комп'ютерні лабораторії, конференц-зали, бібліотека. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі Всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми та методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі аспірантів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- аналіз джерел;
- письмові завдання (тестові, контрольні, модульні);

- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем;
- самостійне виконання практичних завдань.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінювання та вимоги (критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують):

Вид навчальної роботи	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Екзамен	Разом
Робота на практичних (семінарських) заняттях і самостійна робота	10	10	20		40
Модульна контрольна робота	-	10	10		40
				40	20
Разом	10	20	30	40	100

Політика курсу:

- Відвідування занять є обов'язковою складовою оцінювання, за яку нараховуються бали;
- Усі завдання курсу повинні бути виконані та подані своєчасно;
- Порушення термінів без поважних виправдань призводить до зниження оцінки (75% від можливої максимальної кількості балів);
- Отримати додатковий кредит за пропущені заняття можна під час виконання індивідуальних завдань за консультацією викладача;
- Курс передбачає засвоєння та дотримання принципів академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах;
- Доповіді та презентації мають бути оригінальними та виконаними самостійно (в тому числі без використання AI), не переобтяженими цитатами, мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела.

Критерії оцінювання рефератів, виконаних для відпрацювання пропусків та отримання додаткового кредиту:

- повнота розкриття обраної теми – 3 бали;
- аналіз джерел, різних точок зору та підходів до проблеми – 3 бали;
- оригінальність (відповідність нормам академічної доброчесності) – 3 бали;

- правильній оформленні (наявність плану, чітка структурованість, відповідність посилань) – 1 бал.

Максимальний загальний результат: 10 балів за кожний модуль.

Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді *тестування*.

Аспірантам пропонуються тестові завдання у кількості 25 питань.

Види тестових завдань:

- З вибором однієї правильної відповіді з наведених варіантів;
- З вибором кількох правильних відповідей;
- На встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- Завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Критерії оцінювання: виконання тестових завдань – максимум **25 балів**.

Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Екзамен.

Залік проводиться в усній формі: у білеті містяться 2 теоретичних питання та практичне завдання (написати вступ до докторської дисертації), за відповідь на які максимально можливо отримати 20 балів

Перерахування у традиційну систему:

- 20 балів – аспірант надав правильні та повні відповіді на всі запитання: «зараховано», А, 100-90 балів;
- 15 балів – аспірант відповів на всі запитання, проте допустив певні неточності у визначеннях базових категорій, які не впливають на правильність відповіді в цілому: «зараховано», В/С, 89–75 балів;
- 10 балів – аспірант відповів недостатньо повно і конкретно на поставлені запитання, хоч і відобразив знання основного програмного матеріалу; ця оцінка також відповідає правильній відповіді на одне з двох поставлених питань: «зараховано», D/E, 74–60 балів;
- 0 балів – аспірант надав неправильні відповіді на поставлені запитання, виявив неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу та неспроможність послідовно і правильно аргументувати свою відповідь, або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання: «не зараховано», F–FX, 59–0.

Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю.

1. Знання наукове та знання буденне.
2. Співвідношення науки з ненауковими (пара-наука, псевдонаука) формами пізнання світу.
3. Основні принципи наукового пізнання.
4. Об'єктивність як принцип наукового пізнання.
5. Роль філософії у науковому пізнанні.
6. Ідеали наукового дослідження.
7. Розробка емпіричного методу пізнання Ф. Беконем.
8. Раціоналістичний метод Р. Декарта.
9. Проблема методу гуманітарних наук у неокантіанстві. «Науки про природу» та «науки про культуру».
10. Верифікація та фальсифікація в методології науки.
11. Концепція фальсифікаціонізму К. Поппера.
12. Поняття наукової парадигми та наукової революції у Т. Куна.
13. Феномен наукової картини світу.
14. Історична динаміка типів наукової раціональності.
15. Некласична наука і проблема методу пізнання. Релятивізм.
16. Постнекласична наука за доби сьогодення.
17. Співвідношення філософії та освіти.
18. Основні напрями сучасної філософії освіти.
19. Класичний ідеал раціональності та класичний університет.
20. Історичні та сучасні моделі університету.
21. Феномен дослідницького університету.
22. Місії університету: історія та сучасність
23. Філософські проблеми сучасної вищої освіти.
24. Трансформація вищої освіти у ХХІ ст.
25. Поняття методу, методики та методології.
26. Типологія методів наукового дослідження.
27. Емпіричні методи наукового пізнання.
28. Теоретичні методи наукового дослідження.
29. Специфіка методології гуманітарних наук.
30. Діалектика як вчення про розвиток та метод дослідження.
31. Абстрактне та конкретне мислення.
32. Сходження від абстрактного до конкретного в науковому пізнанні.
33. Синергетика як дослідницька програма та методологічний базис освіти.
34. Герменевтика як метод пізнання в соціально-гуманітарних науках.
35. Структура наукового дослідження.
36. Наукова проблема як вихідний етап дослідження.
37. Істина як мета та ідеал наукового пізнання.
38. Форми та методи викладання наукових дисциплін у вищій школі.
39. Дистанційна освіта: можливості, проблеми та перспективи.
40. Співвідношення формальної та неформальної освіти.
41. Компетентісний підхід у вищій освіті.

- 42.Поняття освітніх кваліфікацій.
- 43.Цифрова трансформація у сьогоденній освіті.
- 44.Наука та цінності техногенної цивілізації.
- 45.Проблема об'єктивності наукового пізнання за доби постнекласичної науки.
- 46.Екологізація науки у сучасну епоху.
- 47.Соціологія науки та її основні проблеми.
- 48.Поняття наукової комунікації та її різновиди.
- 49.Феномен наукової школи та її роль у відтворенні наукової діяльності.
- 50.Етос науки: основні цінності наукової діяльності.
- 51.Феномен академічної доброчесності.
- 52.Академічний плагіат та його різновиди.
- 53.Академічна відповідальність та шляхи забезпечення її дотримання.
- 54.Концепція «відкритої науки» та її основні ідеї.
- 55.Етичні аспекти використання технологій штучного інтелекту у дослідницькій та педагогічній діяльності.
- 56.Співвідношення дослідницької та педагогічної діяльності.
- 57.Публікаційна діяльність викладача закладу вищої освіти.
- 58.Наукові ступені та вчені звання у сьогоденній Україні.
- 59.Дисертація як кваліфікаційна наукова праця.
- 60.Вступ до дисертації, його композиція.

Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
68–74	D	задовільно	
60–67	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендовані джерела інформації

Основні (базові):

1. Добронравова І. С., Сидоренко Л. І. Філософія та методологія науки. К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. 224 с.
2. Лутай В. С. Філософія сучасної освіти : Навч. посібник. К.: Центр «Магістр-S» Творчої спілки вчителів України, 1996. 256 с.
3. Мельничук І. М. Основи педагогіки та психології вищої школи : Навч. посібник. Тернопіль: Вектор, 2018. 336 с.
4. Мелков Ю. О. (ред.). Модель університету післявоєнного відновлення в контексті синергії соціальних і інституційних трансформацій вищої освіти, науки та економіки : Навч. посібник / Ю.О Мелков, А.М. Гаврилук, В.В. Зінченко, Ю.М. Вітренко, В.О. Ворона. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2025. 49 с. URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2026/02/Model-universitytu-institutsiyn-transform_np_IVO-2025-49.pdf
5. Петрушенко В. Л. Філософія і методологія науки : Навч. посіб. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2016. 184 с.
6. Стеченко Д. М., Чмир О. С. Методологія наукових досліджень : Підручник. К.: Знання, 2007. 320 с.
7. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: Навч. посібник. К.: Академвидав, 2006. 352 с.

Додаткові:

8. Гегель Г. В. Ф. Хто мислить абстрактно? Пер. з нім. <https://www.prolegomena.app/%D1%85%D1%82%D0%BE-%D0%BC%D0%B8%D1%81%D0%BB%D0%B8%D1%82%D1%8C-%D0%B0%D0%B1%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%BD%D0%BE>
9. Декарт Р. Міркування про метод, щоб правильно спрямовувати свій розум і відшукувати істину в науках : Пер. з фр. К.: Тандем, 2011. 102 с.
10. Драч І., Петроє О. (ред.). Механізми оцінювання якості дослідницької діяльності університетів на основі принципів і підходів відкритої науки: навчальний посібник / І. Драч, О. Петроє, І. Регейло, О. Бородієнко, Н. Приходькіна, О. Слободянюк, М. Саюк; за ред. І. Драч, О. Петроє. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 2025. 70 с. URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2026/02/Doslidn-univ-Vidkryta-nauka_np_IVO-2025-70p.pdf
11. Еко У. Як написати дипломну роботу. Тернопіль: Мандрівець, 2007. 224 с.
12. Закон України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/print>
13. Кун Т. Структура наукових революцій. К.: Port-Royal, 2001. 228 с.
14. Лакатош І. Дослідницькі програми Поппера і Куна у фокусі фальсифікаціонізму : Пер. з англ. // Психологія і суспільство. 2013. № 4. С. 6–17.

- 15.Мєлков Ю. О., Бїдзюра І. П. Наукова культура та виклики академічної доброчесності // Наукові праці МАУП. Серія: Політичні науки. 2018. Вип. 1. С. 5–23.
- 16.Мєлков Ю. О. (ред.). Розвиток університетів: теоретичні та методичні засади забезпечення синергії соціальних і інституційних трансформацій вищої освіти, науки та економіки / Ю. Мєлков, А. Гаврилюк, В. Зінченко, Ю. Вітренко, В. Ворона. К.: Інститут вищої освіти НАПН України, 2024. 102 с. URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2025/03/Synergy-transform-VO_IVO-2024-102p.pdf
- 17.Поппер К. Логіка наукового відкриття. Огляд деяких фундаментальних проблем : Пер з англ. // Актуальні проблеми духовності. 2021. № 22. С. 170–192.
- 18.Савченко М. І. Дистанційна освіта: теоретичні та методичні засади. К.: Вид. «Київський університет», 2018. 176 с.
- 19.Heidegger M. Die Zeit des Weltbildes // Heidegger M. Gesamtausgabe, Bd. 5. Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann, 1977. S. 75–95.
- 20.Merton R. The Normative Structure of Science // Merton R. The Sociology of Science. Theoretical and Empirical Investigations. Chicago; L. : The University of Chicago Press, 1973. P. 267–278..
- 21.Polanyi M. Personal Knowledge: Towards a Post-Critical Philosophy. L.: Taylor & Francis, 2005. 493 p.
- 22.Stepin V. S. Theoretical knowledge. Dordrecht: Springer Verlag, 2005. xvi, 412 p.
- 23.The Fundamental Values of Academic Integrity / T. Fishman (ed.). International Center for Academic Integrity, 2021.
- 24.Vicente-Saez, R.; Gustafsson, R.; Van den Brande, L. The dawn of an open exploration era: Emergent principles and practices of open science and innovation of university research teams in a digital world // Technological Forecasting & Social Change. 2020, Iss. 156, Art. 120037. 10 p.
- 25.Weizsäcker E., Wijkman A. Come On! Capitalism, Short-termism, Population and the Destruction of the Planet – A Report to the Club of Rome. New York: Springer Verlag, 2018. 220 p.
- 26.Zinchenko V., Mielkov Y. Digital Trends of the Scientific and Technological Revolution: Institutional Transformations of Science and Education Systems in the Paradigm of Sustainable Social Development // New Media Pedagogy: Research Trends, Methodological Challenges, and Successful Implementations, Communications in Computer and Information Science, vol. 2130. Cham, Switzerland: Springer, 2024. P. 441–453.
- 27.Zinchenko V., Mielkov Yu., Polishchuk O., Derevinskyi V., Trynyak M., Iehupov M., Salnikova N. Human dimension of Open Science and the challenges of AI technologies // E3S Web Conferences. 2024, Volume 474 X International Annual Conference “Industrial Technologies and Engineering” (ICITE 2023), Article Number 02008 URL: https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/pdf/2024/04/e3sconf_icite2023_02008.pdf